

Министерство на земеделието и храните

**КОНЦЕПЦИЯ ЗА
ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ И РАЗВИТИЕ
НА СЕЛСКОСТОПАНСКА
АКАДЕМИЯ**

**Кръгла маса “Науката и бизнесът – заедно за
иновативно и устойчиво земеделие”**

София, 01.12.2015

Цели

- Превръщане на ССА в:
 1. Полезен и достъпен за бизнеса интелектуален център на българското земеделие;
 2. Модерна и привлекателна организация за научно-приложни изследвания;
 3. Работещо средство (инструмент) за генериране на иновативни политики в агросектора.

Кога?, Как?

- **Декември 2014-април 2015:** Анализи: функционален, икономически, SWOT; Работна група от широк кръг експерти от ССА, БАН, Аграрни университети, МЗХ;
- **Май 2015- октомври 2015:** Общоприета концепция за: Преодоляване на слабите страни, отстраняване на заплахите, използване на възможностите и пълноценно развитие на позитивните страни на Академията;
- **Ноември 2015- март 2016:** Обсъждане и подобряване на концепцията с широк кръг компетентни и заинтересовани;
- **Април 2016:** Внасяне на законодателни промени в Народното събрание.

Основни принципи, залегнали в концепцията

- **Не се закриват** научни институти и **няма съкращаване на учени;**
- **Не се допуска продажба на земя и активи,** предоставени от държавата на ССА и аграрната наука, както и преотдаване на активи и на интелектуална собственост;
- **Няма дублиране на научни звена,** (с изключение, когато е от особена важност за регионите);
- **Съхраняване** на рационалната, функционална научна специализация на основните звена;
- Приоритет върху иновациите и **приложните научни изследвания;**
- Запазване на **юридическата самостоятелност** на научните звена;
- Промяна на модела на финансиране и управление на бюджета за **увеличаване делът на програмното финансиране;**
- Въвеждане на организация за научноизследователска дейност на **проектен принцип;**

Основни принципи

- Държавни предприятия (бивши комплексни опитни станции) преминават в структурите на научните институти, за да се развият като **модерни демонстрационни полета**;
- Въвеждане на механизъм за **финансово стимулиране на младите учени** и за повишаване възнаграждението на учените;
- Формиране на структури за **по-добра координация и компетентност** на научните изследвания от стратегическо значение за земеделието;
- Консолидиране на научния потенциал в **приоритетни, стратегически направления** на земеделието и политиките на МЗХ;
- Консолидиране с бизнеса за **бърз трансфер** на научните продукти в практиката;
- **Интеграция** на образователния и изследователския научен капацитет за по-добро практическо обучение и включване на младите хора в изследователския процес;

КОНЦЕПЦИЯ ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ КЪМ МЗХ

СЪЗДАВАТ СЕ ТРИ ЦЕНТЪРА ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ В ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

1. Център за изследване, иновации и контрол в земеделието и управление на ресурсите

2. Център за изследване, иновации и селекционна мрежа в животновъдството, рибарството и аквакултурите

3. Център за изследване, иновации и селекционна мрежа в растениевъдството

РЪКОВОДСТВОТО НА ЦЕНТРОВЕТЕ СЕ ОСЪЩЕСТВЯВА ОТ **НАУЧЕН СЪВЕТ И КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ**. Функциите и дейността се определят от Устройствения правилник на ССА

В координационния съвет по право участват директорите на институтите в състава на Центровете и представители на браншови организации. Основна задача е координацията на всички възложени дейности и предложения към НС за нови. (Функциите се определят в Устройствения правилник - производствени програми, връзка с бизнеса и др.)

-Научният съвет се състои от учени, избрани от общите събрания на квотен принцип на базата на общия брой на учените;
-Научният секретар е председател на научния съвет;
-Научния съвет предлага и приема научни разработки, взема решения по научното израстване и предлага решения на УС

ВИЗИЯ ЗА СТРУКТУРА НА СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

- 1.) Селскостопанска академия е организация за научни изследвания и иновации, за приложна, обслужваща и спомагателна дейност в областта на земеделието.
- 2) ССА изпълнява и контролни функции, определени от специализирани закони.
- 3) ССА съставя, изпълнява и отчита бюджет като част от консолидираната фискална програма по реда на чл.13, ал.4 от Закона за публичните финанси.
- 4) Научната, научно-приложна дейност се осъществява от специализирани институти, а опитните станции и експериментални бази, са част от Институтите.

Членове на УС са: Председателя, Икономическия директор, Гл. научен секретар и научните секретари на центрoвете, представители на МЗХ, представител на БАН, представител на аграрните университети, представители на браншовите организации в аграрния сектор, които са със съвещателен глас (определени от Министъра).
-Председателят на УС е председател на ССА, назначен от Министър-председателя

ИЗПЪЛНИТЕЛНО БЮРО

Постигнати цели

1. Участие на практиката (бизнеса) в определяне на приоритетите за финансиране на цялостната научно-експериментална и производствена дейност;
2. Широка възможност за публично-частно партньорство, но по прозрачни и контролируеми правила;
3. Изграждане на компетентни, конкурентноспособни научни центрове;
4. Създаване на предпоставки за мотивация и реална възможност за увеличаване на приходите (респ.заплатите) по диференциран (според приноса) начин;
5. Увеличаване значително капацитетът за работа по всички програми свързани с европейско и национално финансиране

Постигнати цели

6. Практическо въвеждане на принципа на проектното финансиране (вкл. от бюджета) при прозрачни и конкурентни условия;

7. Функционално разделяне на финансовото и научното управление на академията и прехвърлянето му на професионалисти;

8. Намаляване на административните разходи, чрез оптимизация на структурните звена към МЗХ (ИАСАС, НСЗЗ);

9. Увеличаване на капацитета и нивото на т.н. Extension (съветнически) услуги и контролната дейност на ИАСАС

10. Въвеждане на механизъм за подпомагане изследванията на млади учени

11. Запазване на традициите, имуществото, знаковите имена на институти, сортове, породи

Постигнати цели

12. Принос към развитието на науката, образованието и бизнеса в България:

- Стимул за функционално реструктуриране на други научни структури;
- Оптимизиране дейностите по научни направления в аграрните ВУЗ, БАН;
- Увеличаване доверието между наука и бизнес.

13. Крачка в посока за намаляване на структурната и регионална изостаналост на част от районите на страната, чрез възраждане на опитното дело и възстановяване на активностите на старите КОС като демонстрационни и образователни структури на научните институти, съвместно с бизнеса.

Дискусия

- Срокове за представяне на концепцията в рамките на ССА от други институции – януари 2016;
- Срокове за писмени становища от всички заинтересовани – края на февруари 2016!!!

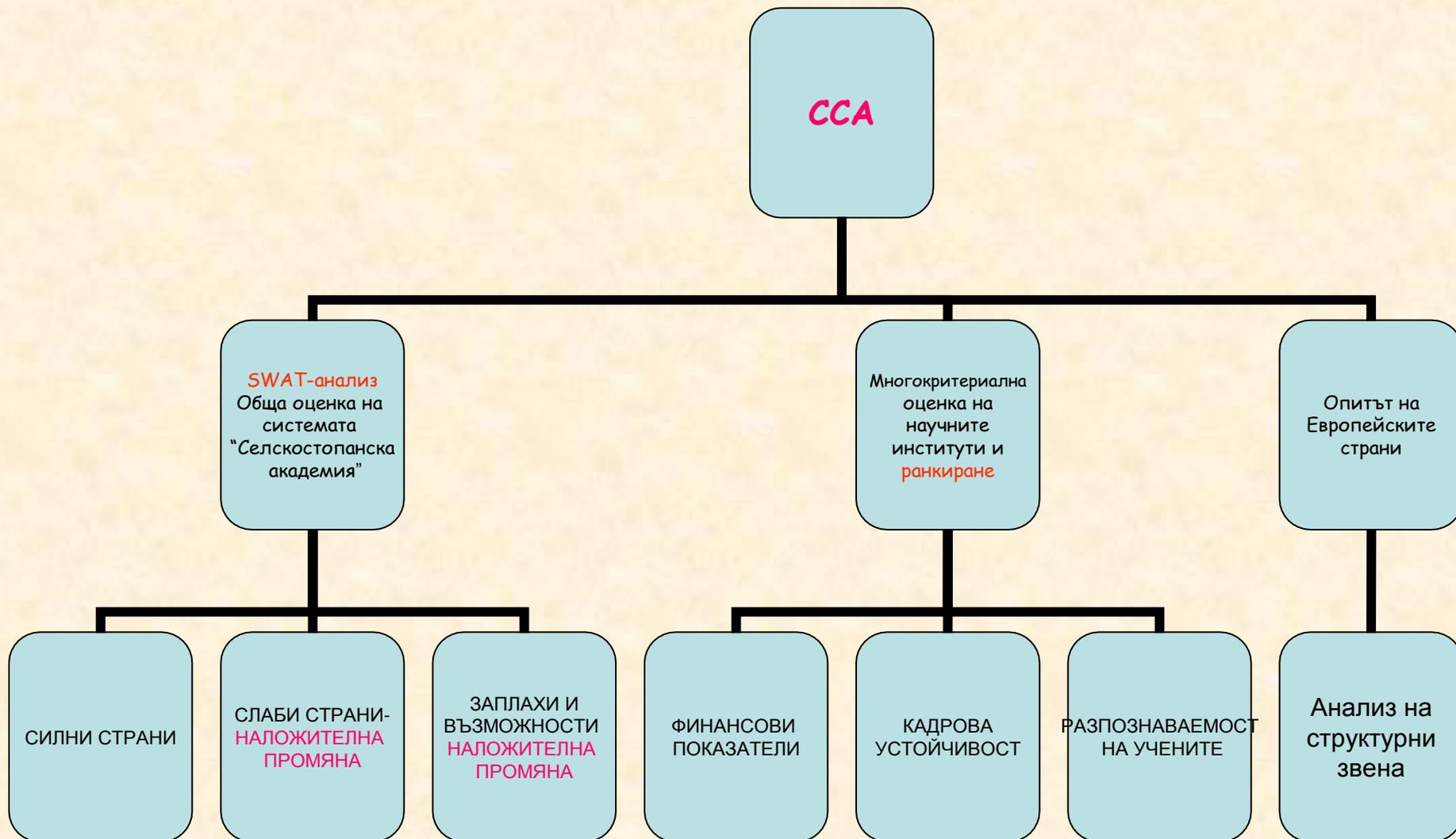
Електронен адрес за изпращане на становища:

- ngsimeonova@mzh.government.bg

КОНЦЕПЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

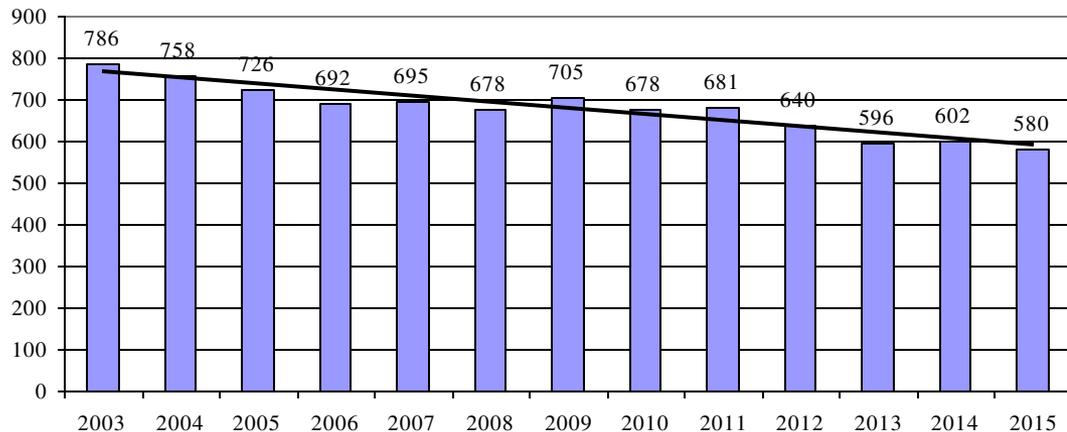
1.12.2015г.

Методичен подход за изграждане на концепция за развитие на Селскостопанска академия

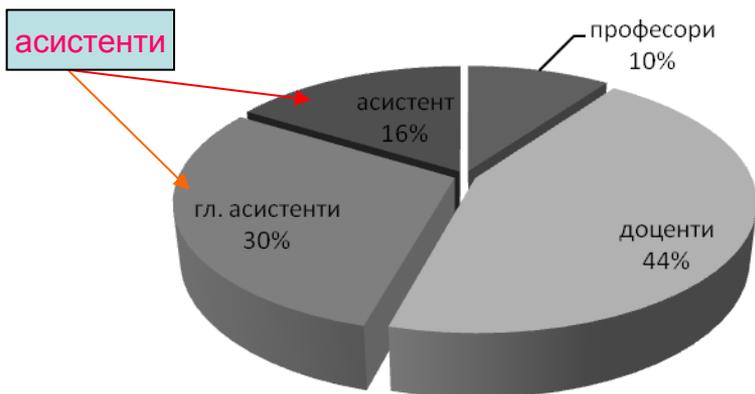

Селскостопанска академия- днес

Общ брой учени

Квалификационна структура на учените по академични длъжности

- За последните 10 год. намалението при учените е от 786 бр. учени през 2003 г. на 590 бр. през 2013г или намаление от 25%. През 2015 г -броят е **580 в т.ч. 315 хабил. учени**
- Поради възрастовата структура на учените тази тенденция ще продължава - през следващите 5 год 20% от учените подлежат на пенсиониране.
- Докторантите и младите учени не компенсират напускащите (**127 бр. докторанти**).
- В **13** института -общият брой на учените е по-малко от 20 бр., само в 5 института-броят е повече от 30 учени.
- В **11** Института броят на хабилитираните учени е по-малко от 10, а по-вече от 20 бр. хабилитирани има само в 2 института.
- Броят на заетите през последните години (2008-2015г) се променя от **2794 на 1990бр..**
- През 2016г на МРЗ -900 бр.
- Възрастова структура : до 35г.- 13%; 35-50г- 35%; над 60г- 23%.

SWOT анализ ССА: СИЛНИ СТРАНИ

Единствена специализирана научна структура в страната за изследователска, консултантска и научно-приложна дейност в областта на земеделието, свързана с реализиране на стратегическата цел за продоволствената сигурност и подобряване качеството на живот.

• Изградена регионална мрежа от институти и опитни станции, потенциално силни участници в местната икономика и за развитието на регионите.

• Дългогодишно тясно сътрудничество с Министерството на Земеделието (от началото на ХХ век) за формирането и изпълнението на аграрната политика на държавата.

• Дългогодишен опит и традиции в организацията и управлението на аграрната наука. България е петата страна в света, която поставя началото на аграрните изследвания с организирането на комплексните опитни станции.

• Има изграден и доказан потенциал и върхови постижения в областта на селекцията и технологиите. Създадени, патентовани и внедрени голям сортове и хибриди не само в страната, но и в много държави.

• Разполага с академичен състав, квалифициран в основни професионални направления, гаранция за комплексни научни изследвания в земеделието и използването на националните ресурси.

• Изградена добра репутация в национален и международен план, свидетелство за която са международното сътрудничество и участието на учени от ССА в ръководството на различни международни организации, експертни групи и редколегии на международни научни издания.

• Изградени сравнително добри връзки с браншови организации, фермерски представителства, индивидуални производители и други публични служби.

Сорта

Прийнат 2004 г.

МНОГО ВИСОКИ ПРОДУКТИВНИ

МНОГО ДОБРА ХЛЕБОПЕКА КАЧЕСТВО

Стопански качества

Биологична характеристика

- Ранен сорт
- Добра студо- и зимостойчивост
- Високо устойчиви на кафива и брашнеста мана
- Качество: Група "Б"
- Продуктивен потенциал - 8,1 (850 кг/дка)
- Широко екологично пластичен за България

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. erythrosperrum

ЕНОЛА
Прийнат 1997 г.

ВИСОКИ И СТАБИЛНИ ДОБИВИ

КОМПЛЕКСНА УСТОЙЧИВОСТ НА БОЛЕСТИ

Стопански качества

Биологична характеристика

- Ранен сорт с дълъг период на малване на зърното
- Много добра студо- и зимостойчивост
- Висока толерантност към засушаване
- Висока устойчивост на фузариум
- Добра устойчивост на брашнеста мана, кафява ръжда и черна ръжда
- Качество: Група "Б"
- Продуктивен потенциал - 8,5 т/ха (820 кг/дка)
- Широко екологично пластичен за България
- Клас: осквет, високоустойчив на оронване
- Маса на 1000 зърна: 41-44 г
- Хелотипирано тегло: 81-83 кг

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. erythrosperrum

ДРАГАНА
Прийнат 2010 г.

ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ПРОДУКТИВЕН

ВИСОКОАДАПТИВЕН

Стопански качества

Биологична характеристика

- Средно ранозрел
- Висока студо- и зимостойчивост
- Висока толерантност на засушаване
- Комплексна висока устойчивост на брашнеста мана и всички ръжди
- Качество: Група "Б"
- Продуктивен потенциал - 9,0-9,5 т/ха (900-950 кг/дка)
- Прпорционна сеитбена норма: 28 кг/дка (600 с.с./м²)
- Отлична адаптация към различни условия на отглеждане без промяна на качествата и продуктивността
- Подходящ за отглеждане след всички предшественици и на различни почвени типове

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. erythrosperrum

КРИСТАЛ
Прийнат 2006 г.

ВИСОКА ПРОДУКТИВ

УСТОЙЧИВОСТ НА ИКОНОМИЧЕСКИ ВАЖНИ БОЛЕСТИ

Стопански качества

Биологична характеристика

- Ранен сорт
- Студо- и зимостойчив
- Толерантен на студ
- Устойчив на брашнеста мана, кафявата и черна ръжда
- Качество: Група "Б"
- Продуктивен потенциал - 8 т/ха (800 кг/дка)
- Добра еволюционна пластичност
- Маса на 1000 зърна: 38-51 г
- Хелотипирано тегло: 77-81 кг

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. lutescens

БОЛЯРКА
Прийнат 2004 г.

РАНОЗРЕЛ И ПРОДУКТИВЕН

КОМПЛЕКСНО УСТОЙЧИВ НА БОЛЕСТИ

Стопански качества

Биологична характеристика

- Ранозрел
- Изключително висока студо- и зимостойчивост
- Висока толерантност на засушаване
- Комплексна висока устойчивост на брашнеста мана и всички ръжди
- Качество: Група "Б"
- Продуктивен потенциал - 8,5-9 т/ха (860-960 кг/дка)
- Прпорционна сеитбена норма: 29-32 кг/дка (600 с.с./м²)
- Отлична адаптация към различни условия на отглеждане; подходящ за отглеждане след всички предшественици и на различни почвени типове

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. erythrosperrum

МЕРИЛИН
Прийнат 2007 г.

ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ПРОДУКТИВЕН

ИЗКЛЮЧИТЕЛНО СТУДОУСТОЙЧИВ

Стопански качества

Биологична характеристика

- Средно ранен сорт
- Много добра студо- и зимостойчивост
- Висока толерантност към засушаване
- Слабо се напала от брашнеста мана и кафява ръжда
- Качество: Група "А"
- Продуктивен потенциал - 8,2 т/ха (820 кг/дка)
- Без специални изисквания към прилаганата агротехника

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. lutescens

KARAT
Прийнат 1999 г.

ВИСОКА ПРОДУКТИВНА БРАТИМОСТ

ЕДРО ЗЪРНО

Стопански качества

Биологична характеристика

- Средно ранен сорт
- Много студостойчивост и много добра зимостойчивост
- Много добра устойчивост на кафива и ижвата ръжда
- Добра устойчивост на брашнеста мана и черна ръжда
- Качество: Група "Б"
- Продуктивен потенциал - 8,2 т/ха (820 кг/дка)
- Без специални изисквания към прилаганата агротехника

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. erythrosperrum

ИВЕТА
Прийнат 2000 г.

ИЗКЛЮЧИТЕЛНО СТАБИЛЕН ДОБИВ

ВИСОКОКАЧЕСТВЕНА ЗЪРНО

Стопански качества

Биологична характеристика

- Ранозрел
- Изключително висока студо- и зимостойчивост
- Висока толерантност към засушаване
- Комплексна висока устойчивост на брашнеста мана, всички ръжди и септориоза
- Качество: Група "А"
- Продуктивен потенциал - 9,0-9,5 т/ха (900-950 кг/дка)
- Прпорционна сеитбена норма: 28 кг/дка (600 с.с./м²)
- Изключително висока адаптация към различни райони на отглеждане без промяна на качествата и продуктивността
- Подходящ за отглеждане на различни почвени типове

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. lutescens

ИСТИ
Прийнат 2003 г.

ВИСОКИ И СТАБИЛНИ ДОБИВИ

ОТЛИЧНО ТОЛЕРАНТ КЪМ АБИОТ СТРЕС

Стопански качества

Биологична характеристика

- Средно ранен сорт
- Много добра студо- и зимостойчивост
- Висока толерантност към засушаване
- Висока устойчивост на брашнеста мана, добра устойчивост на септориоза, ижвата и кафива ръжда
- Качество: Група "Б"
- Продуктивен потенциал 9 т/ха (900 кг/дка)
- Маса на 1000 зърна: 43-46 г
- Хелотипирано тегло: 80-84 кг

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

ЗИМНА ОБИКНОВЕНА ПШЕНИЦА
Triticum aestivum L. subsp. vulgare var. lutescens

ЛАЗАРКА
Прийнат 2007 г.

НОВ ПЕРСПЕКТИВЕН СОРТ

УНИКАЛНО СЪЧЕТАНИЕ НА ДОБИВ И КАЧЕСТВО

Стопански качества

Биологична характеристика

- Средно ранозрел
- Отлична студо- и зимостойчивост
- Висока толерантност на засушаване
- Комплексна висока устойчивост на брашнеста мана, всички ръжди и септориоза
- Качество: Група "А"
- Продуктивен потенциал - 8,5-9 т/ха (850-950 кг/дка)
- Прпорционна сеитбена норма: 28-29 кг/дка (600 с.с./м²)
- Отлична адаптация към различни условия на отглеждане, предшественици и почвени типове

Вашата гаранция за сигурност в земеделието!

гр. Генерал Т. Тел.: 058 603125 Факс: 058 603125 Плащмент: 058 653275
e-mail: dal_g@eobrnrch.net http://www.dal-gt.org/

- Издадени сертификати за нови сортове за 5 години - **170 бр.**;
- Предоставени лицензи на български сортове - изключителни лицензи - **106 бр.**; неизключителни лицензи - **23 бр.**; в чужбина - **49 бр.**; за сортоизпитване в чужбина - **28 бр.**

SWOT анализ ССА: СИЛНИ СТРАНИ

Интегрира всички функционални звена на иновационния процес в земеделието: от идеята до научния продукт, основа за конкурентно земеделие в България.

Създадена и патентно защитена интелектуална собственост с висок потенциал за комерсиализиране

Съхранява и поддържа основните растителните и животински ресурси на страната; Изградена е Национална Генбанка и местни колекции

Изградено сътрудничество с водещи академични и др. световни центрове от Европа, Америка, Азия за съвместна научноизследователска, образователна и консултантска дейност (CIMMYT - Мексико, FAO, Изследователските центрове на ЕС (JRC и др.), подкрепено от международните проекти, участие в ръководните структури, както и финансова подкрепа и др.

Дългогодишно сътрудничество с БАН и ВУЗ при изпълнение на научноизследователски проекти и образователна дейност.

Наличие на:

- Специализирани лаборатории, с потенциал за развитие, някои от които осъвременени чрез финансиране по национални и международни проекти;
- Материални и експериментални бази, с възможност за развитие в съвременни демонстрационни полета;
- Проекти с висока изследователска и научна стойност, осигуряващи интегритет в световната научна общност

SWOT анализ СА: **СЛАБИ СТРАНИ**

1. Модел на управление на бюджета, създаващ рискове и неопределености за планиране на научната и научно-приложната дейност, пречка за увеличаване дела на проектното финансиране в системата, както и възможност за развитие на научната инфраструктура и академичния състав.

2. Остарял модел и затворена система при формулирането на изследователските теми, тяхното разработване, приемане и отчитане, **водещо до разлом между наука и практика**; Липса на система за участие на потребителите, недостатъчен диалог със заинтересованите страни, липса на публично-частно партньорство.

Липса на:

- Ефективна координация между отделните звена в системата, неефективно използване на наличната научна и материална инфраструктура, фрагментирана институционална среда; дублиране на тематика без контрол върху практическия ефект.

- Междуведомствен координиращ съвет за аграрните научни изследвания на национално ниво (БАН, ВУЗ), което води до фрагментиране на научните изследвания;

- Достатъчен диалог в системата на Академията и слаба активност на научните работници и специалисти при вземането на решения;

- Стратегия за развитие на отделните институти, както в научно така и в научно-приложно направление;

3. Постепенна загуба на научния и академичен фокус и замяната му с производствени и други търговски практики в търсене на възможности за самоиздръжка. Необоснован стремеж за покриване на широк спектър от научно-изследователски направления в отделни звена, включително за които няма достатъчен потенциал или практическа значимост в страната.

4. Недостатъчна енергия към предприемане на истински реформи и преследване на решения с краткосрочен кръгзор за сметка на дългосрочните перспективи, поради застаряването на научните кадри и обезвереност.

5. Система на уравниловъчно заплащане, демотивиращо постъпването на високо подготвени млади кадри и непрекъснато ерозиране откъм научноизследователски персонал, текучество, свързано с ниско заплащане в сравнение с това във ВУЗ.

Необходима промяна

SWOT анализ ССА: **ЗАПЛАХИ**

1. Законодателна и регулаторна несигурност за бъдещето и разнопосочни мнения за извършване на реформи в ССА.

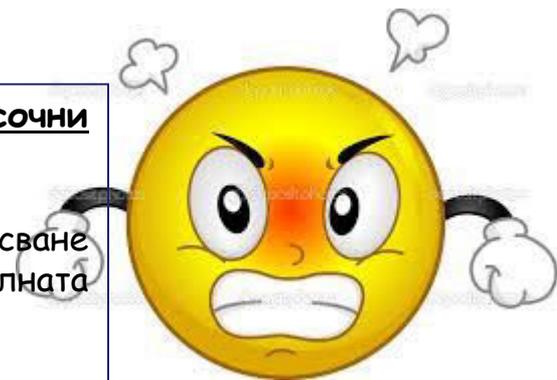
2. Заместване на необходимите реформи в ССА с палиативни такива и приписване на последствията на непригодността на ССА за адекватен отговор на социалната заявка.

3. Неразвити съвременни форми за създаване на мост между науката и българския бизнес и практика (публично-частно партньорство).

4. Съществуването на течения сред институтите на ССА към преобладаващо производствена дейност и доминацията на други специалисти в тях са заплаха при възвръщането към правенето на същинска наука.

5. Липса на разбиране и приемане на аграрните научни изследвания за научен приоритет и включването им като стратегически за финансиране по национални научни програми;

6. Загуба на идентичност и фокус във вариант на присъединяване към БАН.

Необходима промяна!

Внимание !

Липса на:

➤ Ефективно търсене на иновации в значителна част от фермите (полуразвити и малки стопанства) и в неразвитите райони на страната;

Забавяне на реформите в някои свързани сектори на публичния сектор, и прилагане на модерно законодателство за реализиране на интелектуалната собственост, развитие и стимулиране на академичния състав и т.н.

SWOT анализ ССА: ВЪЗМОЖНОСТИ

Земеделието е приоритетен сектор за националната икономика, в който се насочват значителни публични фондове и частни инвестиции, като иновациите са приоритет.

! 1. Промяната на нормативната система свързана с модела за формиране на бюджета дава значителна възможност да се увеличи дела на проектното финансиране за сметка на институционалното (субсидия, трансфер) чрез мотивирано участие на колективите в национални и международни програми

2. Необходимост от формиране на научно-координационни центрове с цел изграждане на благоприятна среда за засилено партньорство и по-добро сътрудничество между научните структури на ССА, за постигане на ефективна система за научни изследвания, ускорен трансфер на знания в практиката и комерсиализация на научните продукти

3. Въвеждане на ясно дефинирани приоритети в научните изследвания в краткосрочен и дългосрочен план за концентрация на ресурсите-научни и финансови

4. Нарастваща необходимост за възлагане на обществени задачи на ССА от страна на публичния сектор за постигане на конкретни научни резултати и успехи в иновациите

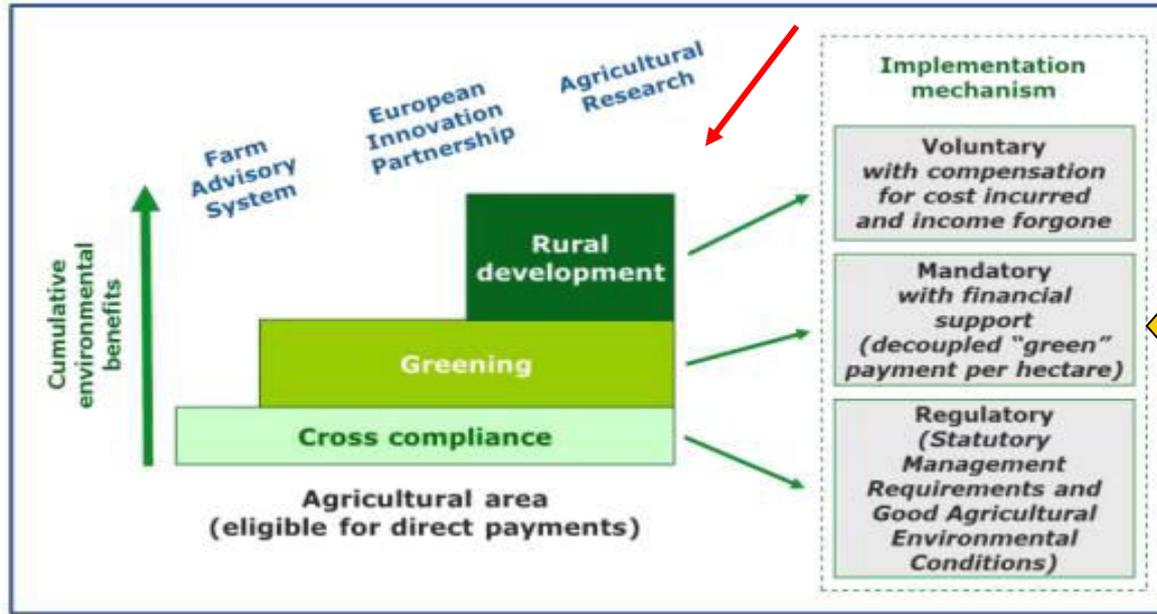
5. Потребност от по-широко отваряне на институтите и опитните станции към нуждите на бранша и обществото и тяхното привличане в процеса на поставянето на изследователските задачи, тяхното изпълнение и приемане

Нови възможности за:

- Ефективно използване на национални и европейски инструменти за подкрепа на научната дейност в т.ч. и "Програмата за развитие на селските райони"-иновации и демонстрационни полета, обучение;
- Проектно финансиране по оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж";
- Обновяване на научната инфраструктура по инструмента "Национална пътна карта за научна инфраструктура"

! Сваляне на регулативните и законови пречки пред ССА в инициирането и участието в **публично-частни партньорства**

ТРИТЕ ОПОРНИ ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА ЗА ПОВИШАВАНЕ КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТТА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО В Т.Ч.

Дефинирани са от Общата селскостопанска политика

МНОГОКРИТЕРИАЛЕН АНАЛИЗ НА НАУЧНИТЕ ИНСТИТУТИ В ССА

I. ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ (8 бр. показатели.):

1. Класиране на научните институти по приходи от научни проекти на 1 изследовател, хил. лв.
2. Класиране на научните институти по приходи от научна и селекционна работа на 1 зает, хил. лв
3. Класиране на научните институти по приходи от общо собствени постъпления на 1 зает, хил. лв
4. Съотношение на приходи от научна и селекционна работа към общо собствени приходи
5. Съотношение на приходи на 1 изследовател от научни проекти и селекционна работа към бюджетни трансфери на 1 изследовател
6. Класиране на научните институти по приходи от селекционна и стокова продукция на 1 дка, хил. лв
7. Класиране на научните институти по съотношение на общо собствени постъпления към всички ДМА
8. Съотношение на приходи от научни проекти на 1 изследовател към предоставена земя на 1 изследовател.

II. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА НАУЧНО- КАДРОВИ АНАЛИЗ И УСТОЙЧИВОСТ (5 бр. показатели)

1. Съотношение на докторанти към хабилитирани учени (ефективност на хабил. учени по отношение на кадровото развитие)
2. Съотношение на млади учени към всички учени (устойчивост)
3. Съотношение на учени към общо заети
4. Съотношение на защитили докторанти към хабилитирани лица (ефективност на хабил. учени по отношение на кадровото развитие)
5. Абсолютен брой на научния персонал (бр.)

III. НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ И РАЗПОЗНАВАЕМОСТ (5 БР.)

1. Брой публикации с IF (на 1 учен)
2. Брой публикации в международни научни списания (на 1 учен)
3. Брой публикации в национални научни списания (на 1 учен)
4. Брой публикации в сборници от конференции (на 1 учен)
5. Монографии бр.

Методична процедура:

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ МНОГОКРИТЕРИАЛНИЯ АНАЛИЗ НА ССА..

- 1. Избраните показатели дават сравнително добра основа за анализ на Институтите от системата на Селскостопанска академия за определяне моментното състояние на научния потенциал и неговата устойчивост (млади учени, защитили докторанти), неговата публикационна ефективност.
- 2. Показатели за анализ на финансово-икономическата дейност на институтите отчитат научната ефективност на учените (приходи от научни проекти-национални и международни), приходи от селекционна дейност, приходи от общо собствени постъпления на 1 зает (ефективност на заетите), дял на приходите от научна и селекционна работа към общо приходи, приходи на 1 дка предоставена земя, ефективност на субсидиите и т.н.
- 3. **Такъв вид анализ е много сложен поради това, че системата на ССА не е хомогенна- Институтите имат различно направление на изследване и различна научна специализация (институтите с растениевъдно направление са по-голям брой), докато животновъдните са 4 броя, а някои от тях имат смесено направление (ИПЖЗ, Троян); Институтите се различават по качество и количество на предоставените активи (земя, сгради), с различни възможности за финансови приходи, някои от активите са продуктивни (обработваема земя), други са непродуктивни (остарял сграден фонд); различен брой на учените (от 9 бр. ИДР, София, ИРЕМК, Казанлък, ИРА, Варна-10 бр. до 113 бр. в ИПАЗР „Пушкаров“).**
- 4. Предстои този анализ да се задълбочи, като се направи за по-дълга времева рамка и се оптимизират показателите, които „изкривяват“ резултатите.
- 5. Анализите очертават ефективните мерки и насоки за подобряване както на системата ССА, така и на отделните структурни звена.

Примери за структуриране на аграрната наука в различни държави

Унгария

Институции към Министерството за развитие на селските райони:

Научно-изследователски институт по аграрна икономика;
Научно-изследователски институт по животновъдство и хранене;
Институт за научни изследвания по горите;
Научно-изследователски институт по рибарство, аквакултури и напояване
Централен институт за изследвания на храните;
Аграрен биотехнологичен център:
Унгарски институт по селскостопанска техника;
Институт за научни изследвания по дребния добитък и координационен център за съхранение на гените;
Научно-изследователски център по аграрно биоразнообразие.

Институции към Унгарската академия на науките

Институт за ветеринарно-медицински научни изследвания
Институт за аграрни научни изследвания
Институт по растителна защита
Научно-изследователски институт по почвознание и агрохимия
Институт за географски научни изследвания
Център за регионални науки
Други институции:
Унгарски институт за изследвания на млякото
Унгарски институт за изследвания на месото
Научно-изследователски институт по околната среда и управлението на водите
Унгарска метеорологична служба
Институт по геодезия, картография и дистанционно наблюдение
Научно-изследователски институт за медицински растения

Институции към Министерството на националните ресурси:

Център за аграрни и приложни икономически науки към Университета на Дебрецен;
Факултет по животновъдство към Университета на Капошвар
Научно-изследователски център по аграрни науки и екология в Кароли Робърт колеж;
Научно-изследователски център за аграрни науки изследвания по храните в Университета на Сегед
Университет „Корвинус“ в Будапеща
Университет „Ищван“
Факултет „Георгикан“ в Университета на Панония
Институт по лозарство и енология към Факултета по естествени науки в Университета

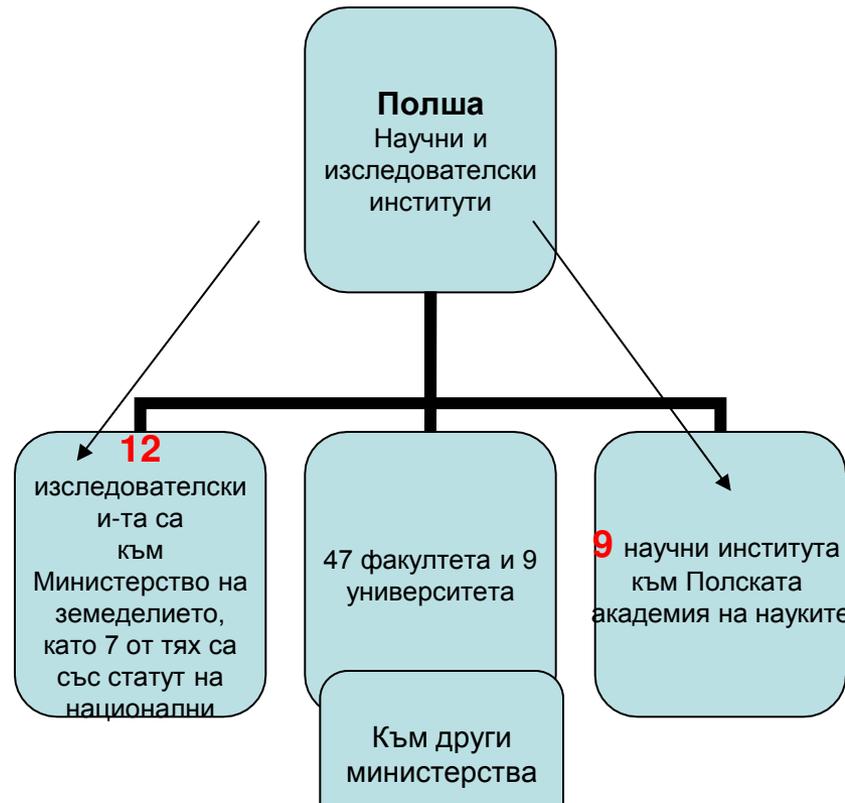
Други държавни институции:

Научно-изследователски институт по овощарство и декоративна растителност;
Институт за научни изследвания по овощарство;
ООД, с нестопанска цел, за научни изследвания и развитие на овощарството;
Център за научни изследвания и допълнителни дейности, свързани с овощарството;
ООД с нестопанска цел за научни изследвания и разработки по червените чушки;
ООД с нестопанска цел за изследвания по зърнените култури.

Примери за структуриране на аграрната наука

НАЦИОНАЛЕН СЕЛСКОСТОПАНСКИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ И ИНОВАЦИОНЕН ЦЕНТЪР (NARIC), УНГАРИЯ

- Учреден с акт на Правителството на 1.01.2014г
- Обединява **13** научно-изследователски институти в областта на селското стопанство и храните, в интегрирано и самостоятелно юридическо тяло, където институтите запазват своята професионална автономия като отделни организационни единици и имат високо ниво на независимост при финансовото управление на дейността си.
- **Състав:** Селскостопански биотехнологичен институт (1989г); Агро-екологичен селскостопански изследователски институт; Изследователски институт по животновъдство, хранене и наука за месото; Изследователски институт по горите (115 год. история); Изследователски институт по овощарство (1950г) вкл. отдел по декоративни растения; Изследователски институт по хранителни технологии (1959г); Изследователски център по рибарство и аквакултури (1953г); Институт по селскостопанско инженерство; Изследователски институт по лозарство и винарство (1896); Изследователски отдел по напояване и управление на водите; Отдел по изследване на зеленчукови култури.

	Universities/ other higher schools	Research institutes of MARD	Research institutes of PAS	Research institutes of other sector	Total
Professors and associate professors	903	161	142	46	1252
PhD/assista nce prof.	824	144	99	32	1099
PhD holders	3573	612	283	196	4664
Total	10211	3895	558	1108	15772

INRA-звена за изследвания по пшеницата

Научно-изследователските звена са разположени в различни области на Франция, а именно:

1. Генетика, многообразие и екофизиология на зърнените култури - Клермон-Феран;
2. Микология и безопасност на храните – Бордо;
3. Агрономство – Версай;
4. Звено за изследване на геномната информация – Версай;
5. Околна среда и земеделски култури – Версай;
6. Системи на земеделие, ресурси и иновации – Тулуза;
7. Биополимери, взаимодействия, механизми – Нант.

Към тези 7 има още 4

- Национален център за растителни геномни ресурси в Тулуза;
- Платформа GENTYANE - /за проучване на генотиповете/ в Клермон-Феран;
- Център за генетични ресурси на дребнозърнести житни култури в Клермон-Феран;
- Платформа за изследвания на биополимери и структурна биология в Нант

-Научното звено по агрономство е съвместен център на INRA и висшето училище AgroParisTech.

-Научно-изследователското звено на INRA по околна среда и земеделски култури се намира в град THIVERVAL-GRIGNON в района на Версай. Това е съвместно звено на INRA и висшето училище AgroParisTech.

Научно-изследователското звено AGIR - "Системи на земеделие, земеделски култури, управление на ресурсите и иновации в селскостопанските райони" се намира в Тулуза. Звеното е съвместен център на INRA и висшето Национално училище по агрономство в Тулуза

-Изследователски платформи в INRA, отворени за френската и международната научна общност, работеща по изследвания н- 4 бр.

CRA
Italy's largest public agency operating
in the field of agriculture

15 Centers
32 Units

With scientific expertise in
the main agricultural supply chains

- animal husbandry
- wine
- olive oil
- fruit
- vegetables
- citrus
- cereal
- plant nurseries
- industrial crops and wood

Specializing in
key scientific sectors

- agrarian engineering
- climatology and meteorology
- entomology and pathology
- genomics and breeding
- pedology
- forestry and land use
- agro-food technology
- agronomy

Italy's fourth largest
public agency for research

1,400
Staff members

5,300
hectars of property for experimental use

2/3
Researchers and Operators

United in Research for Agriculture

Примерът на Италия... Съвет за изследвания и анализи в селското стопанство и аграрната икономика към Министерство на земеделието

- Изследователско звено по овощарство (Касерта) (CRA-FRC)
- Изследователско звено по овощарство (Форли) (CRA-FRF)
- Изследователско звено по отглеждане на царевица (Бергамо) (CRA-MAC)
- Изследователско звено по отглеждане на ориз (Верчели) (CRA-RIS)
- Изследователско звено по селекция на зърнени култури и качество на растителната продукция (S. Angelo Lodigiano LO) (CRA-SCV)
- Изследователско звено по качество на зърнените култури (Рим) (CRA-QCE)
- Изследователско звено по алтернативни култури на тютюна (Scafati SA) (CRA-CAT)
- Изследователско звено по градинарство (Monsampolo дел Тронто AP) (CRA-ORA)
- Изследователско звено по градинарството (Montanaso Lombardo LO)

- 4 департамента:
- **Департамент** по БИОЛОГИЯ И РАСТЕНИЕВЪДСТВО
- **Департамент** по БИОЛОГИЯ И ЖИВОТНОВЪДСТВО
- **Департамент** по ТРАНСФОРМАЦИЯ И ОЦЕНКА НА АГРО-ИНДУСТРИАЛНИ ПРОДУКТИ
- **Департамент** по АГРОНОМИЯ, ЛЕСОВЪДСТВО И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ
- **Департамент** по БИОЛОГИЯ И РАСТЕНИЕВЪДСТВО:
- Изследователски център по зърнени култури (Foggia) (CRA-CEP)
- Изследователски център по овощарство (Рим) (CRA-FRU)
- Изследователски център по растителна геномика (Fiorenzuola d'Arda PC) (CRA-GPG)
- Изследователски център по растителна патология (Рим) (CRA-ПАВ)
- Изследователски център по цитрусови и средиземноморски култури (Acireale CT) (CRA-ACM)
- Изследователски център по градинарство (Виж) (CRA-OPT)
- Център по сертифициране на семена (SCS-CRA)
- Изследователско звено за възстановяване и развитието на цветни средиземноморски видове (Палермо) (CRA-SFM)
- Изследователско звено за управлението на околната среда и зелена украса (Pescia PT) (CRA-VIV)
- Изследователско звено по цветарство и декоративни видове (Сан Ремо IM) (CRA-FSO)

Примерът на Италия...

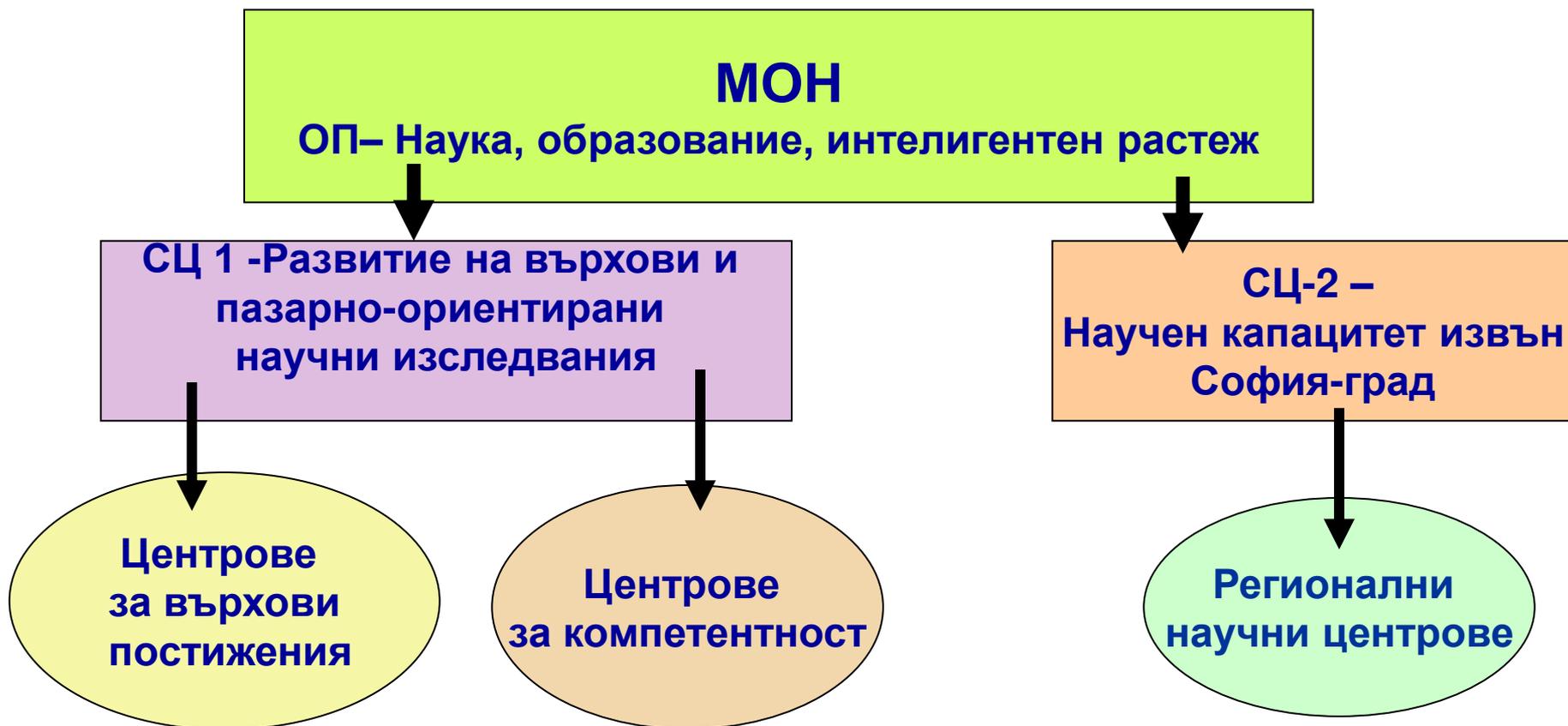
III. Департамент по БИОЛОГИЯ И ЖИВОТНОВЪДСТВО:

- Изследователски център за производство на месо и генетичното подобряване (Рим-Tormancina) (CRA-PCM)
- Изследователски център за производство на фуражи и млечни продукти (Лоди) (CRA-FLC)
- Изследователско звено по пчеларство и бубарство (Болоня) (CRA-API)
- Изследователско звено по агро-пасторалните системи в Централните Апенини (Риети) (CRA-APC)
- Изследователско звено по агро-пасторалните системи в Средиземноморието (Санлури VS) (CRA-AAM)
- Изследователско звено по свиневъдство (Модена) (CRA-SUI)
- Изследователско звено за екстензивно животновъдство (Bella PZ) (CRA-ZOE)

IV. Департамент по ТРАНСФОРМАЦИЯ И ОЦЕНКА НА АГРО-ИНДУСТРИАЛНИ ПРОДУКТИ:

- Изследователски център по храните и храненето (CRA-NUT)
- Изследователски център по лозарство (Конелиано TV) (CRA-VIT)
- Изследователски център по технически култури (CIN) (CRA-CIN)
- Изследователски център по виното (Asti) (CRA-ENO)
- Изследователски център за отглеждане на маслини и маслодобивна индустрия (Ренде) (CRA-OLI)
- Изследователски център за отглеждане на маслини и маслодобивна индустрия - Офис на Научния City S. Angelo (CRA-OLI)
- Изследователско звено за процесите на хранително-вкусовата промишленост (Милано) (CRA-IAA)
- Изследователско звено по лозарство (Арецо AR) (CRA-VIC)
- Изследователско звено за производство на вино в централна Италия (Velletri RM) (CRA-ENC)
- Изследователско звено за десертното грозде и вино в Средиземноморието (Turi BA) (CRA-UTV).

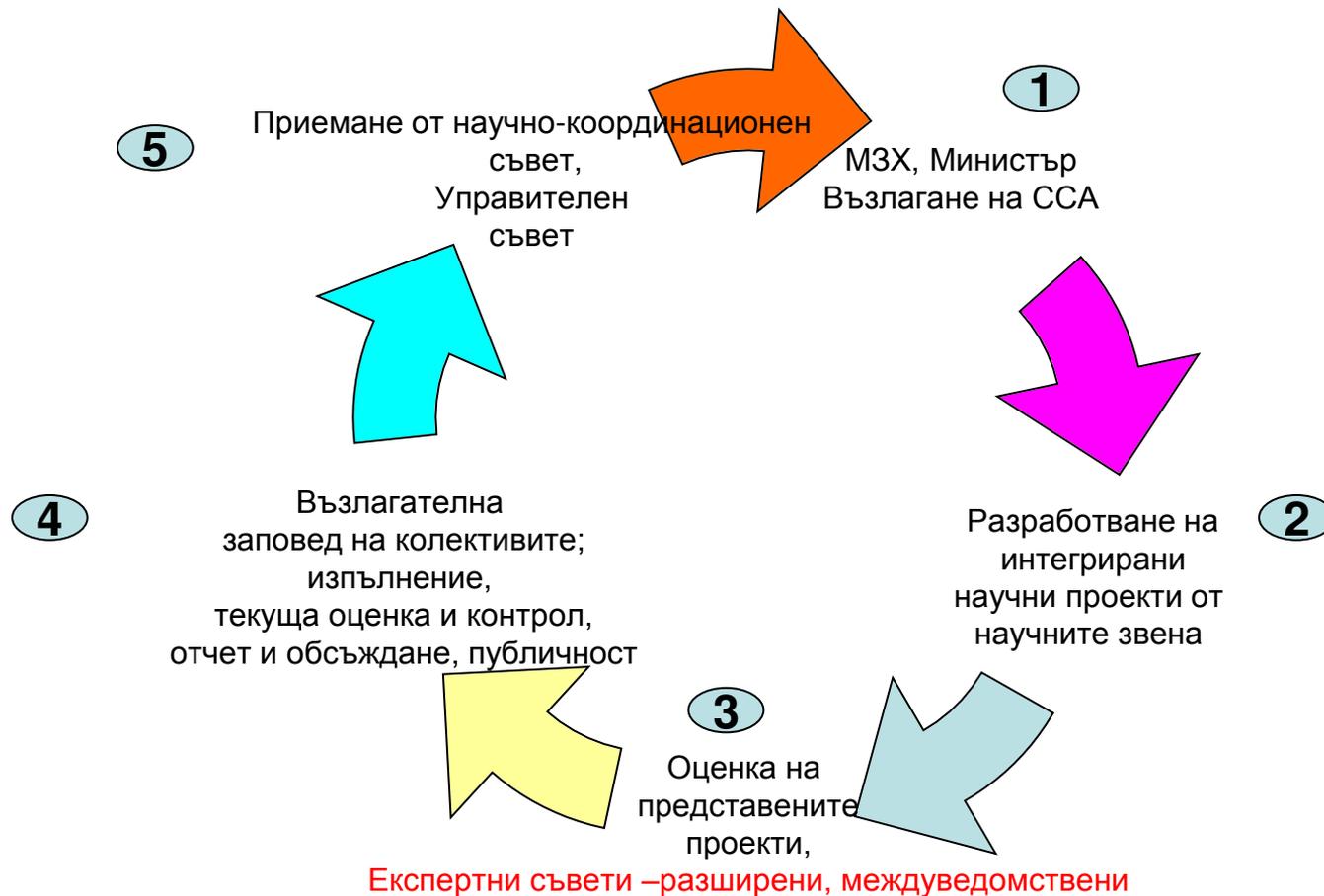
Възможности за устойчиво развитие на центровете

Механизъм за утвърждаване на научна програма, държавна задача

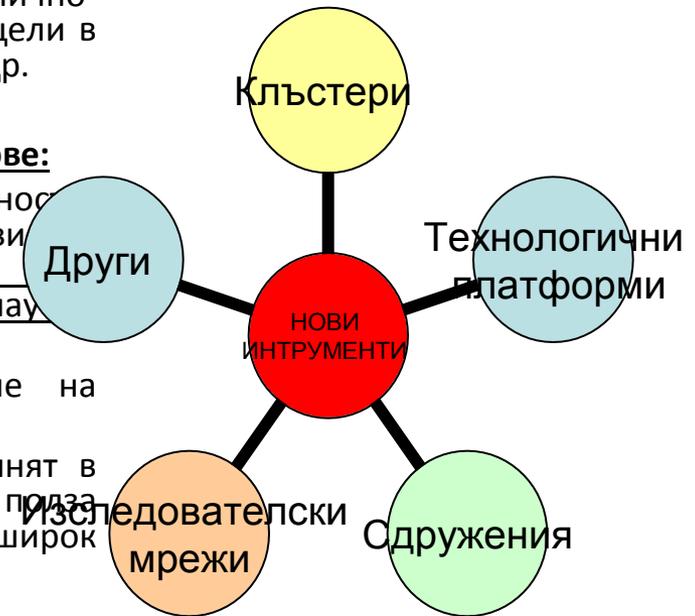

Механизъм за възлагане и контрол по изпълнението на научните проекти в ССА

Нови инструменти за повишаване ефективността на изследователския процес и иновациите в ССА

- **Клъстери:** Създаване и развитие на **клъстери**-напр. “**Агро-иновационен клъстер**” дава възможности за създаването на концентрирани, икономически и идейно свързани субекти (научни структури, предприятия, местни власти, учебни заведения и др.) за постигане на развитие и конкурентоспособност;
- **Технологични платформи:** ключ към внедряването на резултатите от научните изследвания и иновациите чрез засилен диалог и публично-частно партньорство; определяне на средносрочни, дългосрочни цели в областта на научните изследвания, разработване на пътни карти и др.
- **Устойчиви международни партньорства и изследователски мрежи**
- **Предимства от формирането на научно-координационните центрове:**
-тематично и функционално фокусиране с цел повишаване ефективност на научните изследвания, формиране на три научни ядра с по-ви конкурентоспособност, засилено партньорство, избягване дублирането и “дребнотемиято”, споделяне на апаратура и научен капацитет;
- Минимална разлика с настоящето състояние по отношение на нормативни и функционални рамки;
- **Сдружения:** определените структурни звена могат да се обединят в сдружения с нестопанска цел, развиваща дейност в обществена полза под контрола на ЦУ на ССА; Възможности за кандидатстване по широк кръг инструменти за финансиране;

Изводи ...и решения

ССА е национална научна структура със строга специфика на научните изследвания, обединяваща в единна система специализирани звена в главните клонове и отрасли на науката и производството за комплексно решаване на проблемите за развитие на селското стопанство, свързани с едно от глобалните предизвикателства на 21 век - изхранването на населението и в тази връзка има важна роля за постигане на основната Европейска цел - **Осигуряване на продоволствена сигурност и подобряване качеството на живот.**

През годините са се натрупали проблеми от структурен, организационен, финансов, законодателен характер, които са довели до влошаване на академичния състав на водещи научни звена с приоритетно значение за българското земеделие.

Държавните предприятия нямат капацитет и достатъчно активи за да се развиват откъснати от научните Институты.

ССА следва да посрещне предизвикателствата и да отговори на новите потребности на българското земеделие.

Изводи от извършените анализи на ССА:

изводи

- Модел на управление на бюджета, създаващ рискове и демотивиращ академичния състав;
- Объркване на научно и финансово управление в ССА;
- Остарял модел и затворена система при формулиране на изследователските задачи водещи до разлом между наука и практика;
- Намаляващ академичен състав във водещи приоритетни научни направления;
- Неэффективно използване на научната инфраструктура водещи до **фрагментирана институционална среда;**

решения

- Законодателна промяна по отношение модела на управление на бюджета и за публично-частно партньорство.
- Въвеждане на икономически директор в ИБ на ССА;
- Структурни и организационни промени, създаване на функционални звена (Центрове за изследване и иновации) за консолидиране на академичния потенциал в приоритетни научни направления, както и за диалог и бърз трансфер на научните знания в практиката;

Изводи от извършените анализи на ССА:

изводи

решения

- Липса на ефективна координация и контрол, повторение на тематика, дребнотемие;
 - Постоянна загуба на научния и академичен фокус на Институтите и замяната с производствени и други търговски практики;
 - Недостатъчна енергия за предприемане на съществени промени с дългосрочен ефект и слаба активност на академичния състав;
 - Липса на стратегия за развитие на институтите в научно и научно-приложно направление;
 - Система за уравниловъчно заплащане;
- Организационни промени по отношение на научните съвети, координационен съвет на функционалните центрове за наука и иновации, научни секретари с цел координиране научното развитие, формиране на научно-производствената политика и засилено партньорство с бизнеса.
 - Разработване на дългосрочни и краткосрочни цели за научноизследователска работа, дефиниране на научни теми, план за действие, правила за оценка и публично обсъждане с бранша и обществото;
 - Въвеждане на нови инструменти: консорциуми, клъстери, технологични платформи